

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
în componența completului de judecată:

Președinte – Țurcan Anatolie
Judecători – Daguța Sergiu, Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie, Malanciuc Ion

judecând, fără citarea părților recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura UTA Găgăuzia – Sîrbu Lilia prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 octombrie 2022, în cauza penală privindu-i pe

Negruța Petru xxxxx

și

Dînga Dumitru, xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 21.08.2021-20.04.2022;
2. Instanța de apel: 23.05.2022-25.10.2022;
3. Instanța de recurs: 03.02.2023-17.10.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia sediul central din 20 aprilie 2022, Negruța Petru, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, și prin aplicarea prevederilor art.364¹ al. (8) Cod de procedură penală, i s-a aplicat pedeapsă sub formă de 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

În temeiul art.art.1 și 2 din Legea Nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova a fost încetat procesul penal în cauza penală în privința lui Negruța Petru învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal.

Dînga Dumitru, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, și prin aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i s-a aplicat pedeapsă sub formă de 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

În temeiul art.art.1 și 2 din Legea Nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova a fost încetat procesul penal în cauza penală în privința lui Dînga Dumitru învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal.

1.1. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Negruța Petru și Dînga Dumitru conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor lor intenționate, îndreptate la sustragerea bunurilor altei persoane, având o înțelegere prealabilă, au pătruns pe teritoriul SA Avicola „Galinula”, amplasată în xxxxx, unde prin deteriorarea lacătelor de la ușă au

pătruns în depozitele întreprinderii, din care tainic au sustras un aparat de spălat cu presiune model „Karcher” cu prețul de 400 Euro, care potrivit cursului valutar oficial al BNM constituie 8 587,84 lei, un aparat de spălat cu presiune model „Karcher Profesional HD 9/20-4m” cu prețul de 1 000 Euro, care potrivit cursului valutar oficial al BNM constituie 21 469,60 lei, un polizor unghiular de model „Makita” cu prețul de 800 lei, un polizor unghiular de model „Elefant” cu prețul de 400 lei, un polizor unghiular de model „Stark” cu prețul de 800 lei, un aparat de stropit cu prețul de 300 Euro, care potrivit cursului valutar oficial al BNM constituie 6 440,88 lei, pe care le-au însușit, pricinuind astfel părții vătămate SA Avicola „Galinula” un prejudiciu material în sumă totală de 38498,32 lei, ce constituie 4,42 salarii medii lunare pe economie prognozate pentru anul 2021.

Acțiunile inculpaților Negruța Petru și Dînga Dumitru au fost calificate în baza art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal - furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită de două persoane, prin pătrundere în loc pentru depozitare.

2. Sentința menționată a fost atacată *cu apel* de către procurorul în Procuratura raionului Cimislia Botezatu Valerian prin care a solicitat casarea parțială a sentinței contestate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care, a-l recunoaște vinovat pe Negruța Petru de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității, iar în temeiul art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, art.107 Cod penal a-l absolvi pe Negruța Petru de executarea pedepsei, în baza Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și a-l recunoaște vinovat pe Dînga Dumitru de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității, iar în temeiul art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, art.107 Cod penal a absolvi pe Dînga Dumitru de executarea pedepsei, în baza Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

2.1. În motivarea apelului acuzarea a indicat că:

- deși instanța a stabilit cu certitudine vinovăția lui Negruța Petru și Dînga Dumitru de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) Cod penal, culpabilitatea lor fiind demonstrată prin probele administrate în cauza penală, stabilindu-le și pedeapsa penală pentru comiterea infracțiunii încriminate, instanța neîntemeiat a încetat procesul penal în privința inculpatului;

- potrivit art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Conform art.285 alin.(2) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct. 4) - 9) din prezentul cod;

- art.275 pct. 4) Cod de procedură penală prevede că, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:... a intervenit termenul de prescripție sau amnistia;

- pornind de la prevederile normelor enunțate, indică că aplicarea amnistiei față de inculpat nu constituie temei de reabilitare a persoanei, fapt care prezumă că inculpatul urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea faptei imputate, sau, ca excepție, a faptei prejudiciabile elementele căreia au fost identificate de către instanța de judecată (în sensul recalificării acțiunilor inculpatului în favoarea acestuia);

- în cazul când instanța nu a pronunțat sentința de achitare a inculpatului, unica soluție care urma a fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr.243, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală și anume - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal;

- instanța de fond a stabilit cu certitudine săvârșirea de către inculpați a infracțiunii ce li s-a încredințat, recunoscându-i vinovați de comiterea acestei infracțiuni și stabilindu-le pedeapsa penală în limitele sancțiunii penale prevăzute de norma penală încredințată, în coraport cu prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală. Astfel, după aplicarea pedepsei, instanța nu era în drept să înceteze procesul penal în privința lui Negruța Petru și Dînga Dumitru și urma să-i libereze de executarea pedepsei aplicate în baza Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

- instanța de fond a pronunțat o sentință neîntemeiată în partea ce ține de încetarea procesului penal în privința inculpaților, urmând, după stabilirea pedepsei, să decidă liberarea de executarea acesteia, în temeiul actului de amnistie.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 25 octombrie 2022, a fost admis apelul, casată sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Negruța Petru și Dînga Dumitru în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021).

3.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, atât inculpatul Negruța Petru cât și inculpatul Dînga Vladimir, în cadrul ședinței preliminare au înaintat cereri cu privire la încetarea procesului penal în legătură cu adoptarea Legii cu privire la amnistie, totodată cereri cu privire la examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală.

Reieșind din cele menționate, instanța de apel a concluzionat că, prima instanță neîntemeiat a examinat cauza în conformitate cu prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, recunoscând în acest sens vina inculpaților de săvârșirea infracțiunilor incriminate și încetarea procesului penal în temeiul art.1 și 2 din Legea Nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Or, în cazul înaintării unor astfel de cereri, instanța de fond urma să stabilească toate circumstanțele de fapt și anume - dacă inculpaților Negruța Petru cât și Dînga Vladimir le sunt aplicabile prevederile Legii cu privire la amnistie și numai în cazul, în care nu sunt aplicabile aceste prevederi, urma să examineze cauza conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală.

Discutând fondul apelului depus de către procuror, instanța de apel constată că, procurorul, fără a contesta aplicarea în privința lui Negruța Petru și Dînga Dumitru a Legii „Cu privire la amnistie”, consideră că, sentința este neîntemeiată parțial. Consideră că, prima instanță urma a-l absolvi pe Negruța Petru și Dînga Dumitru în baza Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Cu referire la argumentele procurorului instanța de apel a concluzionat că, toate argumentele sunt eronate.

Interpretând textul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia, instanța de apel a menționat că, prezenta lege poate fi aplicată atât pentru înlăturarea **răspunderii penale**, cât și pentru **înlăturarea pedepsei penale**, totodată dreptul la alegere se oferă persoanelor bănuite, învinuite și inculpate. Doar în privința persoanei, care nu este de acord cu încetarea procesului penal conform cu art.2 alin.(1)-(3) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia, instanța de judecată poate dispune emiterea sentinței și încetarea procesului penal, dacă în rezultatul cercetării judecătorești a fost confirmată vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii. Anume pentru acest caz sunt aplicabile prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, invocate în apel. Însă, în cazul exprimării acordului inculpatului la aplicarea actului de amnistie, prin depunerea cererii corespunzătoare, procesul penal urmează a fi încetat atât în cadrul ședinței preliminare, cât și în cadrul

cercetării judecătorești în conformitate cu actul de amnistie și prevederile Codului de procedură penală.

Potrivit prevederilor art.art.275 pct. 4), 332 alin.(5), 350 alin.(1), 351 alin.(1) și 352 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel a reținut că, direct se interzice numirea și examinarea cauzei pe fond, dar în special și emiterea sentinței de condamnare pe cauze, la care există temeuri pentru încetarea procesului penal, inclusiv în baza actului de amnistie. Respectiv, la emiterea sentinței contestate, prima instanță incorect i-a recunoscut vinovați pe Negruța Petru și Dînga Dumitru de comiterea infracțiunii imputate, stabilindu-le pedeapsa cu încetarea procesului penal în temeiul art.art.1 și 2 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Or, consecințele, apărute în urma aplicării amnistiei, înlătură răspunderea penală, pedeapsa, sau după caz, alte consecințe de condamnare, pentru acțiunile comise până la apariția actului de grațiere. Amnistia dispune de caracter mixt, bazându-se doar pe in rem (în privința anumitor infracțiuni) și in persona (în privința persoanelor, care întrunesc condițiile legii).

În acest caz, pentru justa soluționare a apelului, este necesar de a determina corect care consecințe le va avea amnistia: înlăturarea răspunderii penale sau înlăturarea pedepsei, deoarece prezenta lege prevede posibilitatea ambelor efecte.

Astfel, discutând argumentul procurorului precum că, aplicarea amnistiei în privința inculpaților nu constituie temei pentru reabilitarea persoanei, instanța de apel a menționat că, în actul normativ examinat pe această chestiune legislatorul a admis o anumită neconcordanță, care nu poate fi interpretată în detrimentul drepturilor inculpatului.

Instanța de judecată a atras atenția că, Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, nu conține indicații directe că - recunoașterea vinovăției este o condiție pentru aplicarea amnistiei, ori că - acordul inculpatului la aplicarea amnistiei în privința sa, se echivalează cu recunoașterea vinovăției.

Reieșind din circumstanțele menționate, instanța de apel nu acceptă argumentele invocate în cererea de apel, ca temei pentru casarea sentinței atacate și necesitatea de a emite o nouă hotărâre, prin care inculpații Negruța Petru și Dînga Dumitru să fie recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunilor incriminate și să fie absolvit de pedeapsă în sensul Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021.

Astfel, nu sunt bazate pe lege argumentele procurorului privind obligația instanței de judecată de a se expune asupra circumstanțelor prevăzute la art.389 Cod de procedură penală. La emiterea sentinței de încetare a procesului penal, instanța de judecată soluționează chestiunile prevăzute de art.art.396 și 397 Cod de procedură penală.

4. Decizia instanței de apel a fost atacată cu *recurs ordinar* de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura UTA Găgăuzia – Sîrbu Lilia care, indicând temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului, casarea deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

4.1. În motivarea recursului procurorul a invocat că:

- soluția care putea a fi adoptată la finalizarea examinării cauzei nominalizate, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal;

- cât privește adoptarea unei decizii de încetare a procesului pe motivul intervenim amnistiei, așa cum a procedat instanța de apel în cazul dat, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art.391 Cod de procedură penală;

- cu atât mai mult, adoptând o soluție de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art.107 Cod penal, art.art.275 pct. 4), 285 alin.(2) Cod de procedură penală și Legii nr.243;

- emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă și de prevederile art.107 alin.(1) Cod penal, care stabilesc că amnistia este actul care are ca efect înlăturarea pedepsei penale, astfel, pe caz, urma să fie constată vinovăția inculpaților Negruța Petru și Dînga Dumitru în comiterea faptelor încriminate, cu absolvirea de la executarea pedepsei, fapt care nu era posibil în cazul încetării procesului penal;

- luând în considerație că, o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art.art.285 alin.(2), 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, pe caz, urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea lui Negruța Petru și Dînga Dumitru de la pedeapsa penală;

- în cazul în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, inclusiv la faza judecării apelului, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr.243 din 24.12.2021, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, fie o sentință de achitare conform prevederilor art.390 Cod de procedură penală, dacă se constată nevinovăția inculpatului, fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de la executarea acesteia în cazul amnistiei, conform art.107 Cod penal;

- raportând la caz cele consemnate mai sus, reieșind din faptul că cererile privind aplicarea amnistiei au fost depuse de inculpați după ședința preliminară, iar cauza a fost examinată în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, cu cercetarea tuturor probelor și aprecierea lor de către instanța de fond, acuzarea consideră că instanțele judecătorești greșit și neîntemeiat au încetat procesul penal în legătură cu aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021.

5. Judecând recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, completul de judecată consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art.422 Cod de procedură penală (redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen - la 09.11.2022.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art.XI alin.(3) - recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanță de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanță de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță de recurs.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reține că este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurent și prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, în vigoare până

la modificările introduse prin Legea nr.246 din 31.07.2023, și anume, *că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

În acest context, instanța de recurs menționează că, în corespundere cu art.414 alin.(1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Potrivit art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform art.art.1 alin.(1), 7 alin.(1) – (8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale.

Astfel, în corespundere cu art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate. Potrivit art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art.285 alin.(2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct. 4)–9) din prezentul cod.

Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art.350 alin.(1) Cod de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art.332 Cod de procedură penală, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art.332 alin.(1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.285 alin.(2) Cod de procedură penală, prin sentință motivată, instanța încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art.384 alin.(1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art.389 alin.(1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei, conform art.107 Cod penal.

Potrivit art.394 alin.(1) pct. 1), 2) și 5), alin.(4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă: descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform art.395 alin.(1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este obligată să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Potrivit art.396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

În corespundere cu art.1 alin.(4) din Legea nr.243 privind amnistia, aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art.2 alin.(1) și (4) din Lege prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6 din Lege.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudecând cauza conform regulilor generale, dispune, neclar, în dispozitiv „... *încetarea procesul penal în cauza lui Negruța Petru și Dînga Dumitru, în baza art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, în legătura cu intervenirea amnistiei*”, nefiind respectată procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală.

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art.art.1 alin.(1), 7 alin.(1) – (8), 275 pct. 4), 285 alin.(2) și (7), 350 alin.(1), 332 alin.(1) și (5), 384 alin.(1), (3) și (4), 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394 alin.(1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin.(1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că - încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, până la începerea cercetării judecătorești, când inculpatul consimte (art.art.350 alin.(1), 332 alin.(1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art.332 alin.(5) Cod de procedură penală), instanțele de fond și de apel (art.art.413 alin.(1), 415 alin.(1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicării actului de amnistie, doar prin adoptarea sentinței sau deciziei de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art.art.384, 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

În același timp, reieșind din prevederile art.391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu este statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, cât și a prescripției. Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.art.332 alin.(5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau decizii (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art.art.389, 394

alin.(1) și (2), 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art.394 alin.(4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art.art.1 alin.(1), 7 alin.(1) – (8) Cod de procedură penală).

Astfel, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident că, instanța de apel nu a judecat apelul în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția și nu s-a pronunțat clar asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu prevederile art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura UTA Găgăuzia – Sîrbu Lilia.

Casează, total, decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 octombrie 2022, în cauza penală privindu-i pe *Negruța Petru xxxxx și Dînga Dumitru*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 17 octombrie 2023.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Malanciuc Ion

17 octombrie 2023

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza penală Negruța Petru și Dînga Dumitru)

1. Prin sentința din 20 aprilie 2022 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, *la cererile inculpaților privind aplicarea actului de amnistie depusă în ședința de judecată*, inculpații *Negruța Petru și Dînga Dumitru* au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.b),c) Cod penal, și în baza acestei legi i s-a aplicat pedeapsa: lui Negruța Petru 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității, lui Dînga Dumitru 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității, iar în temeiul art. 1 și 2 din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare la 31 decembrie 2021, procesul penal în cauza penală în privința lui Negruța Petru și Dînga Dumitru s-a încetat.

2. Procurorul a declarat *apel*, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri conform art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală (sentința de condamnare), prin care a-l recunoaște pe fiecare inculpat vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin.(2) lit.b),c) Cod penal, cu stabilirea pentru fiecare inculpat pedepsei de 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității, iar în temeiul art. 107 Cod penal, în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a-l libera pe inculpați de la executarea pedepsei stabilite.

În esența apelantului a contestat sentința instanței de fond referitor la modul de aplicare a actului de amnistie, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală.

3. Prin decizia din 25 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Cahul, apelul procurorului a fost admis, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de încetare a procesului penal în privința inculpaților *Negruța Petru și Dînga Dumitru* învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin.(2) lit.b),c) Cod penal, baza art. 2 alin.(1),(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Decizia a fost atacată de către procuror cu recurs în temeiul prevederilor art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală (redacția legii din 05.04.2012, în vigoare până la 01.09.2023). În esența recurentului a contestat decizia instanței de

apel referitor la modul de aplicare a actului de amnistie de către instanța de apel, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, inclusiv și la cererea inculpatului cu privire la aplicarea actului de amnistie depusă pe parcursul judecării cauzei.

5. Prin decizia din 17 octombrie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a dispus admiterea recursului ordinar declarat de către procuror, a fost casată total decizia din 25 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Cahul, în privința inculpaților *Negruța Petru și Dînga Dumitru*, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, fiind considerat întemeiat recursul procurorului.

6. Am semnat decizia menționată a instanței de recurs, în temeiul legii, care obligă judecătorii ce fac parte din completul de judecată de a semna hotărârea judecătorească adoptată de majoritatea membrilor din completul de judecată respectiv, însă exprimăm dezacordul cu soluția adoptată de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție în prezenta cauza penală, deoarece nu am susținut soluția adoptată și considerăm, că urma a fi adoptată o decizie conform art. 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, de respingerea recursului procurorului, cu menținerea hotărârii atacate, din următoarele considerente.

7. Constatăm că, *instanța de apel* prin decizia pronunțată în prezenta cauza penală, întemeiat și justificat a dispus casarea sentinței instanței de fond (*ori prima instanța neîntemeiat a adoptat concomitent atât soluția de condamnare a inculpaților, cât și de încetare a procesului penal în privința lor în baza aceiași infracțiunii imputate*) și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a **încetat procesul penal** la cererea inculpaților privind aplicarea actului de amnistie, în legătură cu intervenirea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (nr.243 din 24.12.2021), în conformitate cu prevederile art. (1) și art.(2) alin.(1)-(3) din această lege, depusă pe parcursul judecării cauzei penale.

Astfel, menționăm că, la data de 24 decembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

În particular, potrivit art.1 alin. (1) și alin. (2) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare

pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Potrivit art. 2 alin.(1)-(3) al aceleiași Legi, **procesele penale** în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, **încetează la faza** de urmărire penală sau la cea **de judecare** a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

În conformitate cu art. 2 alin.(4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Potrivit art. 6 alin.(1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art.1–5 nu se aplică persoanei: a) condamnate la detențiune pe viață sau a cărei pedeapsă capitală a fost comutată în pedeapsă cu închisoare ori în pedeapsa detențiunii pe viață și care a executat mai puțin de 25 de ani de închisoare; a¹) persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare; b) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile calificate ca fiind deosebit de grave sau excepțional de grave, conform Codului penal nr.985/2002, ori calificate ca fiind infracțiuni grave conform art.7¹ din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961; c) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni în locurile de detenție; d) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr.985/2002: art.135–139, art.140 alin.(2), art.140¹–145, art.151, art.158 alin.(2)–(4), art.160 alin.(3), art.164 alin.(2) și (3), art.165, art.166 alin.(2) și (3), art.166¹ și 167, art.168 alin.(2) și (3), art.169 alin.(2), art.171 și 172, art.174–175¹, art.179 alin.(3), art.181², art.183 alin.(2), art.186 alin.(5), art.187 alin.(2)–(5), art.188, art.189 alin.(2)–(6), art.190 alin.(5), art.191 alin.(5), art.196 alin.(4), art.201¹, art.205 și 206, art.208–209, art.211 alin.(2), art.212 alin.(2)–(4), art.213, art.216 alin.(3), art.217 alin.(4), art.217¹ alin. (3) și (4), art.217³, art.217⁴ alin. (2) și (3), art.217⁶, art.219 alin.(2), art.220 alin.(2) și (3), art.236 și 237, art.238 alin.(2), art.239 alin.(2), art.239¹ și 239², art.240 alin.(3) și (4), art.243 și 244, art.245–246¹, art.247 alin.(2), art.248 alin.(3)–(7), art.248¹ și 248², art.252 alin.(2)–(4), art.257 și 258, art.260¹–261¹, art.264 alin.(2)–(6), art.264¹, art.275,

art.278–280, art.282–286, art.289–289³, art.292, art.295 alin.(1)–(6), art.295¹ alin.(1) și (2), art.295² alin.(1)–(3), art.303–315, art.322 alin.(2)–(6), art.324–329, art.330², art.332–335¹, art.337–343, art.344 alin.(2), art.345, art.347, art.349, art.352 alin.(3), art.360, art.362¹ alin.(3), art.365 alin.(2) și (3), art.368 alin.(2), art.369 alin.(3), art.370 alin.(2) și (3), art.385–388; e) care a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.166¹ alin.(2)–(4), precum și a săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175¹, art.201, art.206, art.208–208² din Codul penal nr. 985/2002; f) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961: art.63, art.72 alin.(2), art.101¹, art.103, art.103¹ alin.(2), art.104, art.105², art.107 alin.(3) și (4), art.112¹, art.112³, art.113¹, art.113², art.115¹, art.116 alin.(2), art.124¹ alin.(2), art.136, art.155⁴, art.155⁶ alin.(2), art.156 alin.(2), art.157 alin.(3) și (4), art.164⁹ alin.(3), art.177 alin.(4)–(6), art.184 alin.(3), art.187¹ alin.(1), art.189, art.198¹, art.200–203², art.206, art.224, art.224², art.224³, art.224⁶ alin. (2), art.225³, art.262, art.263, art.266, art.269; g) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru o infracțiune săvârșită cu intenție și absolvită anterior în tot sau în parte, în temeiul actului de amnistie sau de grațiere, de pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei alte infracțiuni; h) în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art.109 din Codul penal nr.985/2002.

În conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, la aplicarea prevederilor alin.(1) nu se ține cont de antecedentele penale ale persoanei reabilitate și nici de antecedentele penale stinse în modul stabilit de legislație.

La caz, atestăm că în ședința de judecată până la începerea cercetării judecătorești, fiecare din inculpați asistat de apărătorul său, a depus la instanța de judecată o cerere prin care a solicitat aplicarea actului de amnistie prin încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Totodată, inculpatul a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și a manifestat în scris acordul de a fi aplicat față de el actul de amnistie prin încetarea procesului penal.

În acest context, *instanța de apel*, justificat a corectat eroarea admisă de instanța de fond, și în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) și art. 2 alin.(1)–(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, și lipsa restricțiilor stabilite de art. 6 alin.(1) al Legii, a aplicat amnistia și în conformitate cu art.391 alin.(1) pct.6), art. 332 alin.(5), art.285 alin.(2), art. 275 pct.4) Cod de procedură penală, a încetat procesul penal în privința inculpaților învinuiți de comiterea infracțiunii imputate.

Cu privire la argumentele expuse în recursul declarat de către procuror, considerăm că acestea nu sunt întemeiate și urmau a fi respinse, deoarece contravin cadrului legal în vigoare, impunând statul la suportarea cheltuielilor nejustificate ce țin de judecarea cauzelor penale referitor la infracțiunile pentru care statul a declarat amnistia și în care inculpații și-au dat acordul scris la aplicarea actului de amnistie, nefiind constatate prohibiții pentru aplicarea actului

de clemență.

Astfel, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură *răspunderea penală* și *consecințele condamnării* (pedeapsa) pentru infracțiunile săvârșite până la apariția actului de amnistiei.

Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 din Codul penal, care prevede că amnistia reprezintă actul ce are ca efect *înlăturarea răspunderii penale*¹ sau a *pedepsei*², fie *reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei*³.

Menționăm că, actul de amnistie constituie o lege organică prin care se stabilesc categoriile de infracțiuni și persoane pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia. Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale (*pentru persoanele în privința cărora cauza penală nu a fost judecată prin hotărârea definitivă*), a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării (*pentru persoanele în privința cărora cauza penală deja a fost judecată și sentința a devenit definitivă*), pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 234 din 24.12.2021, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege. Totodată, prevederile procesual penale privind modalitatea de aplicare a actului de amnistie de către instanța de judecată, inclusiv prin dispunerea încetării procesului penal la judecarea cauzei penale, sunt prevăzute și de Codul de procedură penală.

Astfel, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) - (8) din Codul de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale.

Potrivit **art. 275 pct. 4)** din Codul de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi **încetată** în cazurile în care a intervenit **amnistia**.

Conform art. 285 alin. (2) și (7) din Codul de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la **art. 275 pct. 4)**-9) din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) din Codul de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, **prin sentință motivată, încetează procesul penal** în cauza respectivă.

Totodată, conform **art. 332 alin. (1) și (5)** din Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile

prevăzute în **art. 285 alin. (2)**, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Totodată, conform art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedura penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 prescrie că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În continuare, prevederile art. 2 alin.(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, concretizează modul și procedura aplicării actului de amnistie, și anume că, încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculcate.

Totodată, art.2 alin.(4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, stabilește procedura și modul de aplicare actului de amnistie pentru persoanele care refuză depunerea cererii de aplicarea amnistiei prin încetarea procesului penal, și anume: ”În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.”

Este important că, prevederile menționate mai sus din art.2 alin.(1) și (3) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, sunt în consonanță și se regăsesc în prevederile art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, iar prevederile art.2 alin.(4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, sunt în consonanță și se regăsesc în prevederile art. 332 alin.(5) Cod de procedură penală.

Prin urmare, constatăm că alegațiile recurentului în sensul existenței obligației instanței judecătorești de a examina cauza penală în fond cu adoptarea doar a sentinței de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei

aplicate potrivit rigorilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, nu sunt întemeiate și sunt bazate pe înțelesul eronat a legii.

Astfel, conform art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) –9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (Asemenea prevederi se regăsesc la art. 2 alin.(1),(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021).

În conformitate cu art.332 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit. (Asemenea prevederi se regăsesc la art. 2 alin.(4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021).

Potrivit prevederilor art. 285 alin.(2) CPP, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată existența circumstanțelor prevăzute de pct.1) – 3) din alin.(2) a art.285 CPP.

În conformitate cu prevederile art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Astfel, cadrul normativ legal aplicabil (art.332 CPP ca norma procesuală de trimitere la norma de referință) prevede încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei (și nu numai la etapa ședinței preliminare) în cazul în care a intervenit amnistia și inculpatul prin cerere scrisă optează pentru încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, care deși nu este motiv de reabilitare a încetării procesului penal, însă cadrul normativ în vigoare prevede în mod expres o asemenea finalizare a procesului penal prin sentința de încetare, care poate fi adoptată pe parcursul judecării cauzei în instanța de judecată, fără ca statul să mai suporte cheltuieli judiciare la cercetarea tuturor probelor a părții acuzării, devreme ce tot statul în persoana legiuitorului a adoptat actul cu privire la amnistia, iar inculpatul prin cerere autentică consimte aplicarea față de el a actului de amnistie și nu pretinde a fi recunoscut nevinovat prin sentința de achitare.

Alegațiile recurentului precum că art.332 CPP este caduc și în cazul intervenirii actului de amnistie urmează a fi adoptată doar sentința de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate, nu este întemeiată, deoarece prevederile art. 332 CPP se înscriu real în ansamblul normelor de drept procedural penal în vigoare și aplicabile prin coroborare reciprocă, cât și cu prevederile altor legi organice, la caz, Legea nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, (cât și cu precedentul act de amnistie – Legea nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care prin art.2 alin.(2) a prevăzut la fel, încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale, cu acordul scris al persoanei inculpate.

În consonanță cu cele menționate supra, cadrul normativ legal prevede și modul de soluționare a cauzei penale și pentru persoanele inculpate cărora este aplicabil actul de amnistie, însă persoana refuză încetarea procesului penal.

Astfel, conform art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința persoanei *care refuză încetarea* procesului penal conform alin.(1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței **poate hotărî încetarea procesului penal** dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Acestea prevederi a legii organice sunt în corespundere cu prevederile art.332 alin.(5) CPP, privind interzicerea încetării procesului penal în temeiul art. 275 pct.4) CPP, fără acordul inculpatului (ori amnistia nu este motiv de reabilitare), și în acest caz procedura judecării cauzei penale continuă în mod obișnuit.

Pe cale de consecință, la finalizarea judecării cauzei penale în privința inculpatului care nu dă acordul la încetarea procesului penal în legătura cu intervenirea actului de amnistie, instanța de judecată procedează conform prevederilor art.384 alin.(1) CPP, corespunzător concluziilor făcute în urma cercetării și aprecierii probelor din cauza penală.

Consecutiv, în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzie despre vinovăția inculpatului, instanța procedează conform prevederilor art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, potrivit căroră, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal (doar pentru cazurile în care inculpatul refuză încetarea procesului penal pe motivul intervenirii acutului de amnistie, ori pretinde a fi recunoscut nevinovat în urma judecării cauzei penale în procedura obișnuită).

Cât privește alegațiile procurorului-recurent precum că prin sentința de încetare nu pot fi soluționate acțiunea civilă a părții civile, chestiunile cu privire la confiscarea specială și corpurile delictive, măsurile de siguranță, cât și nu pot fi repartizate cheltuielile judiciare, menționăm că acestea sunt lipsite de temeinicie și care contravin cadrului legal în vigoare, ori fără atenția procurorului-apelant au rămas prevederile art. 397 Cod de procedura penală.

Astfel, în conformitate cu art.397 Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de condamnare, precum și al celei de achitare sau **de încetare** a procesului penal, pe lângă chestiunile enumerate în art.395 și 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă: 1) hotărîrea cu privire la acțiunea civilă înaintată sau hotărîrea pronunțată din oficiu de către instanță referitor la repararea pagubei; 2) hotărîrea cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă; 3) hotărîrea cu privire la corpurile delictive; 4) hotărîrea cu privire la măsurile de ocrotire; 5) dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare; 6) dispoziția referitoare la procedura și termenul declarării apelului sau a recursului împotriva sentinței, după caz.

La fel sunt neîntemeiate alegațiile procurorului recurent precum că, adoptând o soluție de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespundere exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, ceea ce potrivit opiniei procurorului contravine prevederilor art. 107 Cod penal, art.275 pct.4), 285 alin.2) Cod de procedură penală și Legii nr. 243.

În acest sens, menționăm că în conformitate cu art. 394 alin.(4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Astfel, legea procesual penală nici nu stabilește că la adoptarea sentinței de încetare a procesului penal, inclusiv și în cazul aplicării actului de amnistie, instanța de judecată trebuie să determine și constate corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

Mai mult ca atât, nici prevederile art. 107 Cod penal, art.275 pct.4), 285 alin.2) Cod de procedură penală și al Legii nr. 243, la care la caz, a făcut referire procurorul – recurent, nu stabilesc această obligație a instanței de judecată, deoarece prin actul de amnistie statul în persoana legiuitorului a renunțat la urmărire și la condamnarea publică a persoanelor inculpate de comiterea anumitor categorii de infracțiuni, săvârșite până la adoptarea actului de amnistie, dacă inculpatul însuși consimte încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei în temeiul amnistiei.

Pentru motivele expuse supra, considerăm ca fiind corectă soluția *instanței de apel* privind dispunerea încetării procesului penal în privința inculpaților în prezenta cauza penală pe motivul intervenirii actului de amnistie și acceptului inculpatului prin cerere la încetarea procesului penal în temeiul actului de amnistie, ori unul din efecte a actului de amnistie, este cel de înlăturare a răspunderii penale, iar prevederile actului de amnistie cât și prevederile art. 332 alin.(1), 391 pct.6) Cod de procedură penală, admit încetarea procesului penal în asemenea situație pe parcursul judecării cauzei.

Este de menționat că, prin argumentele recurentului care, la caz au fost considerate ca fiind întemeiate de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, este negat efectul de drept a actului de amnistie, în ce privește înlăturarea *răspunderii penale*, efectul amnistiei prevăzut de art. 107 alin. (1) din Codul penal, și care intervine pentru persoanele în privința cărora cauza penală încă nu a fost examinată prin sentința definitivă, și persoana încă nu a fost trasă la răspundere penală cu aplicarea pedepsei, iar persoana inculpată consimte aplicarea actului de amnistie prin încetare a procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale în instanța de judecată.

Din acestea motive, considerăm că, în conformitate cu art. 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, recursul procurorului urma a fi respins, iar decizia instanței de apel, la caz, urma a fi menținută.

Judecători

Sergiu Daguța

Ghenadie Eremciuc